

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre.....	16 kor.
Negyedévre.....	4 „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre.....	20 kor
Negyedévre.....	5 „
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre.....	24 kor.
Negyedévre.....	6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A népgazdasági megerősödése.

Azt állítják, hogy a magyar nép idegen minden újítás, minden új alakulás iránt. Ezt az állítást csak feltételesen lehet elfogadni, akként, hogy nem annyira »idegen«, mint inkább óvatos s ezt az óvatosságot lehet-e rossz néven venni attól a néptől, melynek jóhiszeműségével oly sokan és oly sokszor már visszaéltek. Eloszik azonban minden idegenkedése a kedvező gyakorlati tapasztalatok megismerése után, amint ezt kisebb gyakorlati példák mellett, korszakalkotó eszmék gyakorlati megvalósításából folyó kedvező eredmények megismerése és az azok nyomán fakadt felbuzdulás igazolják.

A legújabb idők viszontagságai szintén egy ilyen korszakalkotó eszme igazságáról győzik meg a magyar népet, mely eszme a szövetkezésben az erő jelszavában jut kifejezésre. És ha meggondoljuk, valóban a gazdasági újjászületésnek, az erkölcsi és anyagi emelkedésnek, a gyöngye társadalmi rétegek megerősödésének alig van hathatósabb eszköze és módja, mint a: szövetkezés. Bámulatatosak azok az eredmények, melyeket a szövetkezetek révén, különösen a nyugati államokban,

de immár minálunk is sikerült elérni. Ezeknek az eredményeknek láttára nem hihető, hogy akadjon józan és igazságos gondolkodású közigazda, vagy szociálpolitikus, aki ellensége lenne a szövetkezetek bármilyen formájának.

Vegyük csak sorra a különböző szövetkezeti formákat és egy két adat minden demosthenesi szónál szebben fog beszélni.

A szövetkezetek legismertebb formája kétségtelenül a hitelszövetkezet. Hitelszövetkezetek sokaságát és eredményességét tekintve Németország és Franciaország áll a legelső helyen. A hitelszövetkezetek kisemberek apró filléreinek halmazba gyűjtése, apró emberek szövetkezése arra a célra, hogy a hitelnyújtást, a nagy tőkétől függetlenül fogják intézni és az apró fillereknek ezen emberbaráti s ami a fő erkölcsi alapon való összehalmozódása a mult esztendő nagy gazdasági válsága idején, amikor a félelmetes és hatalmas angolbank is kényszerítve volt a kamatlábát hihetetlenül magasra emelni, azt eredményezte, hogy ugy Németországban, mint Franciaországban az apró kisemberek mindenkor hozzájuthattak szövetkezeteik révén, a birodalmi banknál

is jóval olcsóbb kölcsönhöz. Így volt minálunk is! A mult években, amikor mindenhol hihetetlenül megdrágult a pénz, a szövetkezetekben megmaradt olcsónak, a szövetkezetek tehát erősebbek és hatalmasabbak, mint maguk az óriás tőkével dolgozó hatalmas pénzintézetek és bankok.

A szövetkezetek második és legismertebb formája a: fogyasztási szövetkezet. A fogyasztási szövetkezet nem más, mint az emberek társulása arra a célra, hogy szükségleteiket közösen, tehát nagyban szerezzék be és azt egymás között, nyereséskedés nélkül szétosszák. Aki nagyban vásárol, az mindig olcsóbban kap mindent, mint aki kicsinyben vesz. A fogyasztási szövetkezetek haszna tehát a »két-szer kettő-négyen« alapszik. A fogyasztási szövetkezeteknek igazi hazája Anglia, hogy itt milyen eredményeket értek el a szövetkezetek révén elég arra hivatkozni, hogy az angol fogyasztási szövetkezeti központ ma már 700 millió korona forgalmat tud felmutatni. Szédítő ez a szám. Ehhez képest mi magyarok még nagyon hátra vagyunk, de nem szabad felejteni, hogy nálunk a mozgalom még alig 10—12 esztendő és a magyar fogyasztási szövetkezeti központ a »Hangya« az ő 15

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A próba.

Irta: Charles Jagell.

— Ha éppen kedved telik benne, hát mehetünk, — mondtam vonakodva.

— Persze, hogy mehetünk, — válaszolta Cilly, egész határozott hangon. — Sőt már rég el is mehetünk volna!

— Egy pillanatnyi türelmet kérek még; azonnal felkészülök.

Cilly és én éppen most fejeztük be a reggelizést.

A falusi ház nyitott ablakán a közeli rétek és a kert pompázó virágainak illatárja tolt be a szobába; az ilyen verőfényes, lélekemelő napon Cillyvel társalogni és reggelizni paradicsomi élvezet volt számomra, és éppen azért igyekeztem az élvezetet minél hosszabbra nyújtani.

Üdülés céljából léptünk csak a házba, de időközben Cilly a fejébe vette, hogy a falusi védeneci számára vaját és tojásokat vigyünk magunkkal. Ez a — véleménye szerint — kitérő eszme nálam csak mérsékelt visszhangra talált, mert semmi kedvem sem volt a napsütötte, hosszú, poros uton a nehéz ko-

sarat végigcipelni. De Cilly valóságos zsarnok, különösen velem szemben.

Cilly és én rokonok vagyunk, vagy mint ő mondja, — én vagyok neki a legjobb — és hála Istennek — egyetlen unokabátyja, ami nem nagyon felbátorító rám nézve. Egy idő óta ugyanis ott motoszkál agyában a temizmus. Azt mondja: »Mután a nő egyenrangú a férfival, következésképpen osztoznia kell kötelességeiben, felelősségében és előjogaiban is«. Ezek a követelések már csak azért is nevelésgesek, mert az előjogokat ő már régen gyakorolja, miután más fölényét nem akarja elismerni.

Ez a téma kávézás közben ismét szóba került és én szándékosan mindenben ellentmondtam Cillynek, csupán azért, hogy bosszanthassam, noha magamban kénytelen voltam elismerni, hogy az én kis hugomnál kedvesebb, bájosabb lény alig van a földtekén.

— Ha elveidben következetes lennél, — így ingerlődttem vele, — úgy most te vinnéd a kosarat. — De, persze ti nők nagyon ismeritek a határt, melyen erőitek csődöt mondtak.

— Ezzel azt akarod mondani, ugy-e, hogy nem bírnám el a kosarat? — mondta kicsinylőleg.

— Feltételezem, hogy elbírod, de kétkem, hogy szívesen vállalkoznál a nehéz munkára! — ingereltem tovább.

— Add ide rögtön! Csak azért is megmutatom, hogy elbírom! — mondta látszólagos nyugodtsággal.

Én észrevétlenül mosolyogtam és magamban áldottam hősiességét.

— Még most se készültél el teljesen? — kérdezte türelmetlenül, mialatt én kényelmesen fölemelkedtem ülőhelyzetemből.

— Istenem! milyen nehézkesek is a férfiak! — így vélekedett és én kénytelen voltam véleményét hallgatagon elismerni.

Mielőtt megindultunk, ismételt megkérdeztem, hogy komolyan vállalkozik-e a kosárcipelés nehéz feladatára, mire ő azt válaszolta:

— Természetesen! Bíz csak rám!

— Hejyes! Legyen meg a te akaratod, azonban az előjogok élvezetében osztozni kívánok veled és előre kikötöm magamnak a munka megosztás jogát. Az ut első felén te viszed a kosarat, a második felén pedig én átveszem tőled.

Cilly kegyesen belenyugodott ajánlatomba. Mellesleg meg kell jegyeznem, hogy az utnak tele legalább másfél órát tett ki.

Átadtam Cillynek a kosarat, mialatt rávász

Figyelmes,
finom női
kiszolgálás

Hideg konyha

PAIZS BÉLA
A VILÁG KÖZEPÉHEZ
BETHLEN-UTCA
vendéglője és
kert-helyisége

Kőbányai sör. — Tisztan kezelt borok. — Családok részére külön lugasok.

Minden este
cigány
zene.

Kitűnő tekepálya.

millió korona évi forgalmával, mégis ma már a hatodik helyet foglalja el a világ nagy szövetkezetei között.

A fogyasztási szövetkezetek közvetett és közvetlen hasznáról talán felesleges is beszélni. Elég csak arra rámutatnunk, hogy ahol fogyasztási szövetkezet alakult, sikerült mindenhol az árakat 10—15 százalékkal redukálni, könnyű kiszámítani ebből, hogy a fogyasztási szövetkezetek szolid üzleti alapon álló versenye, mily nagy hasznára volt, különösen az alsóbb néposztálynak.

Hitel és fogyasztási szövetkezeteken kívül vannak értékesítő, termelő, bérlő és biztosító szövetkezeteket s egész sereg másfajta szövetkezeti alakulás.

Mindenféle szövetkezetnek a célja elsősorban az, hogy az egyénben rejlő csekély anyagi és erkölcsi erőt, a társulás révén meghatványozza és így szolgálatába állítsa az anyagi és erkölcsi boldogulásnak. A szövetkezet sohasem akar az egyének versenyét csinálni, hanem ellenkezőleg, magát az egyént ki akarja ragadni elhagyatottságából és elnyomottságból, a szövetkezetek tehát nemcsak gazdasági célt szolgálnak, hanem szociálpolitikait is. Nemcsak anyagi céljai vannak a szövetkezeteknek, hanem erkölcsiek is, szervezni akarják a legalsóbb társadalmi rétegeket, az erőtlenebből erőseket akarnak csinálni. Ezért, ha valakinek, úgy nekünk magyaroknak van szükségünk szövetkezetekre, hisz nálunk oly kevés az egyetértés, mi egymást oly nehezen értjük meg.

A szövetkezetek legalább összehoznak bennünket ideig-óráig egy közös cél érdekében. Ki tudja, hogy ez a közlemény nem-e fog idővel bő gyümölcsöt érlelni?

elégtétellel, kárörvendve gondoltam sulyára, Cilly látszólagos közönyösséggel emelte karjára.

— Ha sietünk, — így szólott, mikor már a szabadba jutottunk — nagyon hamar elérjük célunkat.

— Igazad van.

Ez utóbbi megjegyzésemet nem hallotta, vagy úgy tett, mintha nem hallotta volna, ami gyakori szokása volt. Szentimentálisnak tartott engem, ő pedig gyűlöli a szentimentalizmust, mely, szerinte, egyenlő a jellemgyöngyességgel. És ezt a kemény, szigorú ítéletét némán kellett tűrnöm.

Hogy újra felvegyem a megszakított tárgyalás fonalát, így szólottam:

— Bajosan hiszem, hogy te képes lennél a nő kérdést megoldani, mert te fizikai erőt többre becsülsz az intellektuális erőnél.

Cilly gunyosan mosolygott, de csakhamar komolyra változott az arca; a mosolygás nem könnyű feladat, ha egy olyan teherrel kell birkózni, mely percről-percre mindinkább súlyosodik; az ut tele pedig még jó messzire esett. De én nem tágitottam, folyton fecsegttem, folyton ostromoltam beszédemmel, míg ő egyhangú feleleteket adott és a nap kegyetlen sugarainak perzselő hatása alatt arca mindjobban kivörösödött s dacos homlokáról az izzadság cseppekben folyt alá.

— Istenem, milyen unalmas vagy ma! —

Apponyi a királynál.

Apponyi Albert gróf vallás és közoktatásügyi miniszter a király elutazása előtt audiencián volt. Több hír szerint a miniszter a fuzói dolgában jelent meg a király előtt. Ez a híresztelés nem felel meg a valóságnak, a miniszter csak a tárcájához tartozó több ügy köréből a nagyváradi püspökség ügyében járt ő felségénél.

Uj aranygyapjas vitéz. A hivatalos lap jelenti:

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1909. évi június 14-én kelt legfelső kéziratával Ferdinánd romániai trónörökös ő királyi fenségét az aranygyapjas rend lovagjává legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

Ennek a kiténtetésnek Ferenc Ferdinánd trónörökös iménti romániai látogatása ad aktualitást.

A képviselőház összehívása.

Budapest, jul. 15.

Az a mozgalom, amely a színajai zászló-sértés miatt a képviselőház összehívására irányult, természetesen igen kellemetlen hatással volt a kormányra. Wekerle Sándor miniszterelnök a politikai szünet megbontását már azért is minden erejével megakadályozni igyekezett, mert Ferenc Ferdinánd trónörökös-ről és bizalmasáról, báró Aehrenthal közskülügyminiszterről van szó, s mert eddig pozitív hír semmiről sincs. Vagyis báró Aehrenthal kijelentette, hogy a hírekből egy szó sem igaz. A román lapok azonban a ma érkezett táviratok szerint, a bécsi külügyminisztérium cáfolatával szemben is a leghatározottabban hancegve fenntartják azokat a híreket, amelyek a zászló-sértésről szólnak.

A függetlenségi pártnak több kiváló tagja délelőtt hosszabb telefonbeszélgetést folytatott Justh Gyulával, a Ház elnökével, aki tornyai birtokán időzik és vele is tárgyaltak az iránt, hogy összehívják-e most a képviselőházat? A pártban igen erős az áramlat, amely föltétlenül kívánja, hogy a képviselőházat hívják össze s így a törvényhozás erélyesen felemelje tiltakozó szavát a sértés meg nem torlása miatt.

Ezzel szemben Wekerle Sándor miniszterelnök híveivel azt a hírt terjeszti, hogy ha a képviselőház összehívását kérő ívet csakugyan benyújtják az elnöknek, nyomban megjelenik a hivatalos lapban az országgyűlés elnapolásáról szóló királyi kézirat. A zászlóafférről ujabban kiadott kommüniké így hangzik:

A Budapesti Tudósító mértékadó helyről a következő közleményt kapja: Ferenc Ferdinánd főherceg trónörökösnek és feleségének romániai látogatása kapcsán a lapokban különféle híradások jelentek meg, amelyek hivatalos vizsgálat megindítását tették szükségessé. Ma már megállapítható, hogy azoknak a híreknek legtöbbször a valóságnak nem felel meg. Mindenekelőtt konstatálni kell, hogy az a jelentés, amely a trónörökös vonata ellen Erdélyben elkövetett merényletről szólott és amelyet egy budapesti lap tudósító közölt, valótlan és koholt. Ami az állítólagos zászló-sértésekre vonatkozó híradásokat illeti, erre nézve a magyar kormány, illetve a külügyi hivatal azonnal megfelelő intézkedéseket tett, hogy a dolgok való állása hivatalos vizsgálat alapján kiderüljön s ezeknek az intézkedéseknek célja természetesen az volt, hogy a menyinyiben az állítólagos sérelemre vonatkozó közlések igazsága bebizonyulna, megfelelő elégtétel szereztessék. A bukaresti osztrák-magyar követnek a megejtett vizsgálatról való jelentése megállapítja, hogy a magyar zászlónak Sinajában való megsértését hírladók jelentések teljesen — valótlanok és hogy egy bukaresti — diákok tervezte állítólagos merényletet is meg tudtak akadályozni. — A magyar zászló megsértéséről szóló jelentése-

tört ki végre kétségbeesetten. — Nem értem, hogy lehet ilyen értelmetlen kérdéseket és buta megjegyzéseket tenni.

— Azt hittem, könnyebben viseled terhet, ha utközben szórakoztatlak.

— Elég volt már, — kiáltott érdesen — különben megbánod!

— Jól van, — mondtam alázatosan — inkább hallgatók.

Cilly észrevétlenül rám tekintett és rövid idő múlva úgy tapasztaltam, mintha hajlandó volna a fegyvert lerakni. Éppen egy mezei dűlőhöz jutottunk, mely az erdőszélen kigyózott végig. A közelben csendes kis tó csillámlott.

— Elfáradtál? — kérdeztem igaz részvétellel.

— Ej, mit! Semmi szükségem sincs a részvétre, — felelt ingerülten. — Csak ez a borzasztó szél ne akadályozna!

Azután láttam, mint nyult titokban az egyik kezével a kalapájához, melyből az erősítő tüket egyenként kiszedte, míg végre a szél lefujta a kalapját és a tóba röptette.

— Jaj, a kalapom! — kiáltott tettetett kétségbeeséssel, mialatt nagy sebtében, szinte megkönnyebbülten, a kosarat a földre tette. — Mit csinálók most kalap nélkül?

A kalap pedig vigan himbálózott a tó fodros tükörén.

— Hogy mit csinálj? — kérdeztem cso-

dálkozást szinelve. — Csak nem hagyhatod a tóban veszni!

— A tóban? Én, én? — hebegte — Hát te nem hozod ki nekem?

— Ha parancsolod, szívesen megteszem! mondtam udvariasan — de megelőző beszélgetésünk után — azt hittem...

— U—ugy? mondta Cilly minden nehez-telés nélkül. — Várj csak!

És bement egy pillanatra az erdőbe.

Mikorra visszajött, se cipő, se harisnya nem volt a lábán. Gondosan megemelte ruháit és mialatt én kényelmesen a pázsíra telepedve cigarettára gyújtottam, egyenesen a tó felé tartott.

— Gondolod, hogy megkockáztathatom? — így szólott, mikor a tóparthoz ért.

— Hogyne! Nagyszerű, isteni lesz!

— Legyen eszed, — ne tréfálj! Azt akarom csak tudni, hogy nagyon mély-e a víz?

— Meglehet; mindenesetre mélyebb, mint gondolod!

— Borzasztó ember vagy! — mondta dühösen, mialatt karjai lehanyatlottak.

Azután visszament az erdőbe, honnan néhány perc múlva már harisnyásan és cipősen tért vissza és mellém telepedett. Mialatt az erdőben járt, én hihalásztam a kalapját a vizből. Annyira lelketlen mégsem vagyok, hogy veszni engedtem volna. Cilly udvariasan meg-

Gyászkalapokat

gyorsan és olcsó árért lehet kapni, ugyszintén állandó nagy választék van bécsi és párisi modellekben legdivatosabb negligé kalapokban, ernyőkben, harisnyák és keztyűkben Ugyanott kalapdiszítések és alakítások, valamint ernyők huzása és javítását elvállalja.

Ujhelyi Róza

női kalapüzletében Nagyvárad
Rákóczi-ut. Telefon 130.

ket szemellátható célzatossággal lelkiismeretlen publicisztikai agent provokátor-ök terjesztették. Most annak megállapítása is szükségessé vált, hogy ezeknek a rosszakaratu híreszteléseknek kik a terjesztői s már eddig meg lehetett állapítani, hogy a zászlósértésről szóló híreket elsőizben egy bécsi lapudósító hozta a nyilvánosságra, a melynek jelentéseivel szemben a bécsi sajtó állandóan olyan bizalmatlanságot tanusít, hogy a zászlósértésről való híradást — amint ennek a lapudósítónak leg-
több hírét — a bécsi lapok közül egyetlenegy sem adta ki. A magyar lapokhoz azonban ez a jelentés telefon útján első izben Bécsből jutott el. Ugyancsak ilyen zavaros forrásból származik Ferenc Ferdinánd trónörökös állítólagos nyilatkozatának híre is, melyet a trónörökös egy küldöttség előtt tett volna s amely alig ismételtet. Ez a trónörökös szájába adott nyilatkozat magánviseli a teljes koholtság bélyegét. Hogy azonban e tekintetben legcsekélyebb kétely fönn ne maradjon a meghatározottabban ki kell jelenteni, hogy Ferenc Ferdinánd trónörökös a magyar szolgabírákról és csendőrökről, továbbá a magyarországi románokról a neki tulajdonított kijelentéseket nem tette s így ez a jelentés is tisztára koholmány. A legrövidebb idő alatt mindenki nyilvánvaló meggyőződést szerezhet majd arról, hogy mindez a hazug híresztelés rosszakaratu és eléggé el nem ítéhető manővernél nem egyéb.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszternél, aki ma délután 2 órakor utazik Bécsen keresztül Wiesbadenbe, a délelőtt folyamán csaknem valamennyi Budapesti időző függetlenségi képviselő megjelent, hogy bucsut vegyen a hosszabb időre távozó pártvezértől. Kossuth Ferenc ma is arra buzdította híveit, hogy a nyári szünet alatt szüntelenül hirdessék kerületeikben a függetlenségi eszméket, hogy ősszel, amikor ismét megkezdődik a kibontakozásra irányuló munka, az egész ország tömör egységben sorakozzék a függetlenségi zászló alá. Ő a maga részéről ezt az időt is arra fogja fölhasználni, hogy a kibontakozási tervet előkészítse.

A perzsa forradalom.

London, július 15 Teheránban egész nap tartott a harc. A kozák kaszánya kivételével a sahnak Teheránban egyetlen katonája vagy híve sincs. A katonáknak az a kísérlete, hogy Teheránból kiverjék magukat, nem sikerült, de másrészt eddig a nacionalistáknak a kozák kaszánya elleni rohamai is sikertelenek voltak. Ciakov ezredes a csapatait Teherán északi részébe vonta össze, hol magasan fekvő pozíciókból, melyek a környéket uralják, a parlament kapuit és a város más részeit bombázzák.

London, július 15. A »Daily Telegr.« teheráni levelezőjének jelentése szerint a város bombázásának a sah csapatai által nem volt sikere, dacára annak, hogy a sah ágyui alig egy kilométernyi távolságból lőttek. Ellenkezőleg a nacionalistáknak sikerült ágyukat hozni a városba, melyekből viszonyozták a tüzelést és a sah csapatait visszavonulásra kényszerítették.

Teherán, július 15. A tegnapi est folyamán a harc megszakítás nélkül folyt. A perzsa kozákok ágyutüzelésüket folytatták. Néhány löveg európaiak lakta házakat talált az angol követség közelében. E házakon a nacionalista vadászok voltak elrejtözve és innen tüzeltek az ellenségre. A sah csapatai a városon kívüli hadállásból bombázták a parlamentet.

Köln, július 15. A Köln. Ztg. jeienti Teheránból e hó 14 ről este 6 óra 45 perckor feladott táviratban: Kétszáz selahari Sultanahadból jövet benyomult a városba és megtámadta a parlamentet, ahol most állandóan harc folyik. A Teherántól északra levő dombokról hosszabb időközökben Creusot ütegekkel bombázzák a parlamentet.

A magyarcsekel járás haramiái.

Tegnapi és tegnapelőtti számunkban részletesen megemlékeztünk arról a nagyszabású rablóhadjáratról, mely ellen csendőrségi összpontosítás vált szükségessé. A tegnapi nap folyamán a csendőrség nagy aprátussal kezdte meg a nyomozást és az eddigi kutatások alapján tegnap két intelligens embert le is tartóztatott.

A tegnapi nap eseményeiről tudósításunk a következő.

Letartóztatott jegyző.

A tegnapelőtti rémes éj után a felizgatott közönség némileg megnyugodott, amit a nagyszámu csendőrség kivonulásának lehet tulajdonítani. A csendőrség nyomozása Miklóslázurra és annak környékére helyezi a főszűrt. Itt a nyomozást Szopkó Győző csendőrfőhadnagy vezeti. A tegnapi nap folyamán a főhadnagy kihallgatta Neumann Mórnt, akinek a férjet a rablóbanda életveszélyesen megsebesítette Neumann Mórnt a következőképen mondta el az esetet.

— Tegnapelőtt éjjel amikor a kocsmában helyiséget bezártam, hét darab kulcsot abba a szobába helyeztem el, amelyben Friedmann Mórnt nagyváradi nevelőné tartózkodott. Friedmanné a körjegyzőnek jó ismerőse és ő hozzá jött látogatóba. A körjegyző fiatalember és így a nevelőnőnek mi adtuk szállást. Éjféltkor nagy lármára ébredtem fel amikor azt láttam hogy a férjemet baltákkal támadták meg. Az uram szobájában egy 5 tagból álló társaság volt, melynek minden tagja szürke papírból készített álarcot viselt. A banda egyik tagjának a kezében nagy fakereszt volt. Egy másiknál élesre fent balta és egy harmadiknál

köszönte és lassacskán folytattuk vándorlásunkat.

— Mi lesz a kossáral? — kérdeztem mikor indulni készülődünk.

Cilly kimerülten visszafordult és fáradtan letelepedett.

— Nem bírom tovább! Miattam ne tartózkodjál, — ki is nevezhetsz, ha kedved telik benne, de annyit mondok, hogy ha csipős és keserű megjegyzéseiddel továbbra is üldözöl... akkor... akkor...

Szemrehányó nehezteléssel elhallgattattam. Dühösen ledobta nedves kalapját a föbe, felkapta a kosarat és maga mellé a lábaihoz tette.

— Mit művelsz? — kérdeztem én, látván, hogy a kosár köré kötött zsinort lazítani kezdte. — Csak nem rakod ki belőle a tojásokat? Bepiszkitanád vele a bársonykezeidet.

— Bánom is én! Ha már kénytelen voltam a nő gyöngességét elismerni, az előjogot mégis fölntartom magamnak és kielégitem kíváncsiságomat. Látni akarom, mi nehezíti ennyire ezt a látszólag könnyű kosarat.

Ezt mondva, nagy óvatossággal üritette ki a kosár tartalmát.

— Szép dolog! Most itt vesztegelhetünk néhány óráig, míg a holmit ismét rendesen visszacsomagoljuk a kosárba! — mondtam félhalkan.

Ha lelkiismeretem nem vádolt volna, akkor ez a vesztegelés egy cseppet se lett volna kedvem ellenére.

Cilly óvatosan rakosgatta a tojásokat és a

vajas csomagokat a föbe, mialatt én — mintha valami érdekeset látnék — elfordultam tőle, hogy zavaromat palástolhassam.

— Ah! — kiáltott fel végre röviden, diadalmasan.

A kosár fenekén, szénával gondosan és ravaszul letakarva, két meglehetősen sulyu és terjedelmű vasdarabot talált, melyet én csempésztem oda, míg a gazdasszony a tojásokat berakosgatta.

Cilly szemrehányólag tekintett azokra a mély, kékes bevágásokra, melyeket a kosár sulya karjának gyenge, fehér bőrén előidézett.

Könnyelmű tréfám fölfedezésénél egy cseppet se éreztem magamat kellemes helyzetben. Mikor, a hatást kémlelendő, feléje fordultam, ő már hazafelé indult az ismert dülő-uton.

— Cilly! — kiáltottam, mialatt utána siettem. — Kérlek halgass meg... nem akartalak bántani... csak... csak...

Elakadt a szavam. Felém fordult. Gyakran, láttam már szemrehányó tekintetét, ismertem muló szeszélyeit, de ilyen igazi, valódi harang még sohase pirostitotta szép arcát, mint most.

— Miért tetted ezt velem!

— Rossz tréfa volt, elismerem! — Azért tettem a kosárba a nehezéket, hogy kénytelen légy gyengeségedet elismerni. Csak próbára akartalak tenni... nem az én hibám, hogy...

— Ugy? Mondhatom, remek és szellemes tréfa volt... hozzád méltó! Mennyire érzem

most parányiságomat! Az ember alig bihetné, hogy valaki ilyen ocsmány tette képes lenne. Oh, ha eszembe jut a poros ut... a perzselő nap... a rekkenő hőség és gyalázatos gunkacajod!

A hangja reszketett és szép pilláin könny-cseppek rezegtek.

— Cilly! Elismerem, rossz tréfa volt! De olyan rossz mégsem vagyok, mint aminőnek te tartasz! Rám se hallgatott... Dühösen tovább haladt akanyargós uton. Én leforrázva utána mentem. — Cilly, kérlek, ne neheztelj! Légy ismét jó hozzám!

— Mint te én hozzám voltál, ugy-e? Olyan jó, hogy még tovább is cipeltetted volna velem a kosarat, noha láttad, hogy a karom majd letörik a teher sulya alatt.

Ezalatt feltúrta ruhája ujját és mutogatta kékes karját. Gyöngéden megfogtam a kezét azzal a határozott szándékkal, hogy el nem bocsátom, míg bocsánatát meg nem nyerem.

Köszönyösen, hidegen nézett rám, de mikor tekintetünk találkozott, mégis észrevettem szende pirulását.

Bensőmben diadalmaskodva, ösztönszerűleg hevesen magamhoz öletem...

— Bocsáss el! — kiáltotta mélyen elpirulva, mialatt nagyon gyenge kísérletet tett, hogy ölelésemből kibontakozzék.

— Dehogy bocsátlak! Eszemágában sincs! — mondtam én közvetlen egyszerűséggel; ellenállása megszűnt és még melegebb öleléssel bizonyítottam neki, hogy csakugyan nem bocsátom el többé magamtól...



Nincs többé lábfájás

És ha ezt el akarja érni, úgy cipőszükségletét okvetlen

ARANYI-nál

a Fő-utcán szerezzé be, mert az ő tőle vett cipőkben a tyuk szem és bőrkeményedés eltűnik. Telefon 512

acetilen lámpa volt, melynek fénye az egész szobát megvilágította. Az egyik betörő a térjemre támadt amikor én odafutottam és a támadót öklömmel arcul ütöttem. Ettől az ütéstől a betörő álarc leesett és ekkor a jegyzőre véitem ismerni. Ezután visszafutottam a szobámba és ott Friedmannét költöttem. Friedmanné azonban előbb alvást színelte, később, amikor felkelt a helyett, hogy segítségemre jött volna bezárta az ajtót. Ekkor vettem észre, hogy a hét kulcs közül kettő hiányzik. A rablók ezután elmenekültek.

A Neumanné vallomása után a ház környéket kutatta fel a csendőrség s a házban egy baltát találtak, melyet a jegyző baltájának mondanak. A körülmények miatt a gyanút ezután a jegyző ellen fordította a csendőrség és őt le is tartóztatta.

A tanító, nevelő és a kocsis.

A csendőrség ezután a jegyzői lakban tartott kutatást. Ez alatt a kocsinál Tripon Györgynél egy gyanús dohányzacskót talált. A kocsis ugyan azt mondja, hogy a zacskót Tenkén vette, miért is a csendőrök Trupont Tenkére vitték, hogy igazolja állítását. Neumanné vallomása alapján letartóztatták Dobos János tanítót is, valamint Friedmann Mórnét is. Friedmanné azzal van gyanúsítva, hogy összejátszott a bandával és ő nyitotta ki a rablóknak a korcsma ajtóit. Neumanné még azt is vallotta, hogy a betörők a lakásban kutattak s őneki az a gyanuja, hogy egy kötelezvényt kerestek, melyben a jegyző 500 korona tartozása van elismerve. Ez a körülmény szintén megerősíteni látszik a Neumanné állításait.

A jegyző kleptomániában szenved (?)

Popescu Aurél jogvégeztet fiatal nőtlen ember. Jogász korában lopás miatt volt a törvényszéken feljelentve. Akkor a törvényszék kleptomániát állapított meg s ennek alapján fölmentette Popescut. Ezt a lopást azonban most nem lehet Popescu rovására írni, mert az egész lopás 5 rózsaszál eltulajdonításából állott. Rózsát pedig ma is igen sok fiatal ember lop. Hogy mégis Popescut feljelentették e miatt az onnan van, mert a rózsákat egy gazdatisztól lopta, aki neki haragosa volt. Később a jegyzővé történt megválasztásakor ezt a lopást fel akarták használni ellene, azonban nem sikerült, mert a megye sem tekintette azt terhelő körülménynek.

A csendőrség véleménye.

A nyomozó csendőrség igen zárkózott. Részleteket nem akar nyilvánosságra hozni. A jegyző és társainak letartóztatására vonatkozólag a csendőrség sem látja teljesen beigazoltnak azt, hogy a rabló bandát Popescu vezette volna. Neumanné vallomása alapján, valamint az ellene látszó körülmények alapján le kellett tartóztatni őket. Popescu mentségére igen sok körülmény szolgál. Nevezetesen Popescu anyagi helyzete olyan, hogy vagyonából és jövedelméből is megélhet. Másodszor a rablás éjjelén

Popescu Nagyváradra jött kocsival és másnap reggel ment haza. Harmadszor Neumanné egy pillanatig láthatta álarc nélkül a jegyzőt s ez alatt ismerte volna fel; ez nem fogadható el alapos oknak, mert Popescu termetre és arcra is feltűnő módon hasonlít a megszökött kisdombrovicei tanítóra, Papp Jánosra, akire sokan gyanakodtak s akit még mindig nem tudott a csendőrség elfogni. A csendőrségnek is erős a meggyőződése, hogy a betörő bandát Papp János álnéven Kuk János vezette.

Razzia a járásban.

A tegnapi összpontosított 40 csendőr külön őrsparancsnokok vezetésével más-más irányban indultak utnak, hogy felkutassák a járás minden rejtek helyét. Nagy őrjárat indult a farkaspataki, miklózlázi, nagypataki nagykitjedésű erdőbe, hogy az esetleg ott tartózkodó bandát kézrekerítse. A csendőrség bejárja a községek belterületeit is, sőt a magánlakásokba is bemegy, hogy minden gyanus egyéntől megszabadítsa a vidéket. A kutatás e hetet teljesen igénybe fogja venni, sőt valószínű, hogy a jövő héten kinn marad a csendőrség, hacsak a tegnapi nap folyamán letartóztatott ügyben esetleg újabb fordulat nem történik.

Elfogott cigánykaraván!

Az áruló gyermekpólya.

Tegnap reggel igen értékes fogást csinált a nagyvárad rendőrség agilis alkaptányája Réz Bertalan az ő lovasaival a város határában. Az alkaptány ugyanis elfogott egy cigánykaravánt, melyről a bekövetkező nyomozás valószínűleg a bűncselekmények egész halmazát fogja felderíteni.

Az ügyről tudósításunk a következő:

Réz Bertalan rendőralkaptány tegnap reggel lovasaival rendes őrjáratot teljesített a nagyvárad határában. Az őrszolgálatot teljesítő alkaptány az aradi országuton a puszkaporos magazin közelében egy cigánykaravánt látott. A cigányok, mikor észrevették a rendőröket, egy cséplőgép mellé húzódtak meg. Réz Bertalannak feltűnt a cigányok viselkedése és közelükbe ment. A cigányok úgy viselkedtek, mintha már régebb idő óta ültek volna a gép körül. Réz Bertalan felszólította a cigányokat, hogy adják meg magukat és menjenek a rendőrök előtt.

A cigányok hallani sem akartak a megadásról. Különösen az asszonyok tiltakoztak a bekísértetés ellen. Az asszonyok tiltakozásától a férfiak is felbuzdulva egyáltalán nem akarták megadni magukat s olyan állást foglaltak el, hogy a rendőrök kénytelenek voltak kardot rántani. A cigányasszonyok erre nagy sikoltozásban törtek ki s a kardlapozó rendőrök elé pólyába göngyölt csecsemőiket tartották.

Az egyik rendőr véletlenül egy gyermekpólyára ütött. Ez az ütés volt az áruló. A

pólya ugyanis csörögni kezdett. Erre kiméletebben kezdték kezelni a drága csecsemőket a rendőrök. Sorra következtek a pólyák átkutatásai, melynek során kiderült, hogy a pólyákban sokkal több ezüst, nickel és rézpénz van mint toll.

A cigányokat minden ellenállásuk dacára bekísérték a rendőrök a városházára. A városházán kihallgatták a cigányokat, akik azonban a pénzre vonatkozólag egyáltalán nem hajlandók felvilágosítást adni. Sőt azt sem akarták megmondani, — hogy hol van a karaván szekere.

A kihallgatás után a cigányok a városháza udvarán maradtak. A cigányoknak sok nézőjük akadt, amit nem valami szívesen vettek. A déli órákban, amikor már azt gondolták a cigányok, hogy senki sem figyeli őket, összebujtak és lassan az udvar közepén levő kanális felé csuszak. A kanális rostélyán a cigányok folyton dobáltak be valamit. Ez a dolog nem tűnt fel, később azonban egy cigány egy zacskót akart a kanális rostélyán begyömöszölni. Becsey Ignác rendőrőrmester, aki a cigányokat folyton figyelte, végre is megsokalta a sok dobálást, a cigányokhoz ment és a zacskót elvette tőlük.

A zacskó pénzzel volt tele. A rendőrség azonnal átkutatta a cigányokat, akiknél egyenként egy-egy tál aprópénzt talált. Különösen sok pénz volt a cigányasszonyoknál. A pénz külsejéről és a sok krajcárokról ítélve, arra lehet következtetni, hogy a cigányok azokat perselyekből szedték ki. Lehet hogy valamelyik templomot is kirabolták.

A lovasrendőrök most már csak jobban ambicionálták magukat a karaván szekerének felkutatására. Hosszas keresés után tényleg sikerült is a karaván szekerét az iklódi pusztán egy domb oldalában megtalálni. A szekér csupa lopott rófos árukkal volt megtelve. Kétségtelen, hogy a karaván egy nagyszabású betörő banda, mely most a szerzett zsákmányon akart tudadni Nagyváradon, amiben a rendőrség megakadályozta őket.

A karaván tagjait a következőképen hívták. Lakatos András, Lakatos István, Lakatos Riza, Lakatos József, Lakatos Mihály, Lakatos Antal, Lakatos Mari, Lakatos Teréz, továbbá Lakatos Mihály, Róza, Mari, Imre, Rudolf, Jancsi, Anti gyermekek. A karaván a rendőrségnek lesz a foglya, egészen addig, míg a szomszédos hatóságoktól értesítés nem jön a cigányok viselt dolgai felől.

UJDONSÁGOK.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály történjen.

Fürdői közönség figyelmébe!

Utazókosarak, bőröndök, kalapkoferok, fürdői ajándéktárgyak, üveg- és porcellántárgyak, esernyő- és sétatobok, harisnyák, övek, női kiegészítők, nyakkendők, pénz-, szivar- és dohánytárcák, tajtékpipák, gyermekjátékok állandóan alkalmi vételárért szerezhetők be.

FRISS ÉS TSA

KORONA ÉS FILLÉR BAZÁR
Nagyvárad Rákóczi-út

Telefon 130.

*** Korda Andor balesete.** Mint fővárosi tudósítónk jelenti, tegnap súlyos baleset érte a magyarcsékei kerület képviselőjét, Korda Andort. A képviselő Rákóczi-ut 13. sz. ház előtt az ellenkező oldalra akart átmenni, amikor az 513-as számú villamoskocsi közeledett felé. A képviselőt figyelmeztették, hogy ne menjen át. A képviselő azonban nem vette figyelembe a figyelmeztetést s át akart menni. A kocsi a képviselőt elütötte. A villamoskocsi lépcsője akadt meg a képviselő lábában és a hatalmas termetű ember ennek következtében igen szerencsétlenül esett el. A képviselő sérülése nagyon súlyos. A baleset színhelyére kivonultak a mentők és Kordát a Rókus kórházba szállították. A kórházban megállapították, hogy Kordának három foga kitört, az álkapcsa leszakadt, a 9. és 10-ik oldalborda eldőlt, ezenkívül a lábán is szenvedett súlyos sérüléseket. A képviselőt a tegnapi nap folyamán megoperálták és azóta jobban érzi magát.

*** A szekularizáció Nagyvárad közgyűlésén.** A katolikus egyház vagyona sokaknak vésik a foguk, különösen azoknak, akik gyűlölettel vannak eltelve minden iránt, ami katolikus. A szabadkőmives által legújabbban felszínre került a szekularizáció eszméje, amelynek igyekeznek híveket szerezni. A törvényhatóságok között is szerencsét próbáltak s erre legalkalmasabbnak bizonyult Hajdumegye, amelynek törvényhatóságában egy nyugalmazott táblabíró vetette fel a kérdést és sikerült is egy indítványt elfogadtatni, hogy felírjon a vármegye a szekularizáció mellett Hajdumegye most országszerte terjeszti az általa elfogadott indítványt s az összes törvényhatóságoktól hasonló felterjesztés intézését kéri. A katolikus egyház elleni gyűlöletből fogalmazott feliratot Nagyvárad városához is elküldték s így az a város törvényhatósága elé kerül. Elvárjuk Nagyvárad város tanácsától és törvényhatóságától, hogy nem ugrik be Hajdumegyének s napirendre tér az átirat felett.

*** Helyettesítés.** A kereskedelmi miniszter értesíti Nagyvárad városát, hogy Varró Domokos műszaki tanácsost, a nagyvárad m. kir. államépítészeti hivatal főnökét július 26-tól négy heti időre szabadságot s ezen időre a hivatal vezetésével helyettesként May Sándor kir. főmérnököt bízta meg.

*** A vidéki városok a csendőriskoláért.** A Nagyváradon felállítandó csendőr továbbképző iskola ügye élénken foglalkoztatja különösen azokat a városokat, ahol csendőrkerületi parancsnokságok vannak. Első sorban Debreczen zajdult föl, hogy nem ott állítják fel a csendőriskolát. Azonnal akcióba lépett s már a miniszternél is jártak. Ezenkívül megkereste azokat a városokat, amelyekben csendőrkerületi parancsnokságok vannak, hogy szintén lépjenek akcióba. A Kassa városához intézett átiratban azt mondja Debreczen, hogy a csendőriskolának Nagyváradon felállítása ellenében van a csendőrkerületi parancsnokok azon egyik legfőbb hivatásával, mely szerint kiváló kötelessége a legénység szakszerű kiképzésének helyes irányítása, mit székhelyétől távollevő iskolánál teljesíteni képtelen. Eltekintve továbbá attól, hogy a belügyminiszter ezen intézkedése a csendőrkerületi parancsnokságok székhelyeül szolgáló városokat anyagilag

is érzékenyen sújtja, mert az oly nagyszámú legénység elvonása, bénítólag hat az iparra és kereskedelemre, a legfőbb sérelem az, hogy az iskolának öszpontosításáról a csendőrkerületi székhelyek hivatalosan értesítve nem lettek. Mindezen bajok orvoslása céljából Debreczen város tanácsa felírt a belügyminiszterhez az iránt, hogy jelenleg a kerületi székhelyen levő tanosztályokat továbbra is a kerületi székhelyeken tartsa meg, ha pedig ez nem volna lehetséges, tárgyalás indíttassék meg a csendőrkerületi parancsnoksági székhelyekül szolgáló városokkal. — Valószínű, hogy Kassa is akcióba lép s még könnyen megeshet, hogy egy év után elkaparítják Nagyváradtól az iskolát ha résen nem leszünk.

*** Halálozás.** Mint őszinte részvétellel értesültünk Hegedűs István szetjebbi jegyző felesége Viktor Margit tegnap éjjel hosszas szenvedés után meghalt. Az elhunyt iránt az egész székeiyhídi járásban nagy részvét nyilvánul meg.

*** A genfi Klapka-émlék.** A most folyó genfi Kálvin-ünnepélyekkel kapcsolatosan az ott lévő magyar reformátusok megjelentek a Klapka egykori lakóházát jelző emléktábla előtt is. Ebből az alkalomból azt a téves hírt bocsátották világgá, mintha a Klapka emléket kizárólag a protestánsok állították volna. Hogy ez minő ferdtetés, azt könnyű kimutatni. Az emléktábla 700 frankba került s ezt az összeget dr. Máday Andor genfi egyetemi tanár, a ki maga is katolikus, gyűjtötte össze. Gyűjtötte katolikustól, protestánstól, a ki adott. Az emléktábla költségeinek egyharmada éppen Nagyváradról kizárólag katolikusként gyűjtött össze, még pedig Justh Tibor genfi kereskedelmi iskolai tanuló ivén, a mely iven édes atyja, Justh Károly, a Nagyvárad Takarékpénztár főkönyvelője kerek 250 koronát gyűjtött össze városunk katolikus köreiből. Az emléktábla leleplezésekor is a »Hungária« magyar diákegyesület nevében a katolikus Justh Tibor tette le beszéd kíséretében a koszorút. Az a híresztelés tehát, mely a Klapka emléktáblát kizárólag protestáns lelkesedés művének akarja lefoglalni, a valóság elferdítése, közönséges koholmány.

*** Körjegyzőválasztás.** Dobresten tegnap tartották meg a körjegyző választást. A megüresedett körjegyzői állásra Szikszay Dezső papnevei körjegyző pályázott s egyhangulag meg is lett választva. A választás a legnagyobb rendben folyt le.

*** Egyik derék csendőrőrmester kitüntetés.** A m. kir. nagyvárad csendőrszárnyparancsnokság egyik derék őrmesterét Péter Lajos m. kir. járásőrmestert király ő felsége a Biharmegyében kifejtett hosszú és kötelesség hű szolgálataiért a koronás érdemkeresztel tüntette ki. A jól megérdemelt kitüntetést Sebestha Ottokár csendőrszázados ünnepélyes aktus mellett tűzi a derék őrmester mellére. Az ünnepélyes feldíszítés vasárnap, folyó hó 18 án délelőtt 11 órakor lesz a Rákóczi-uti csendőr-laktanya udvarán.

*** A Püspök-fürdő vendégei.** Bár mennyire kedvezőtlen idő volt is az utóbbi hetekben a fürdőzésre, a Püspök-fürdőt mégis nagy számmal keresték fel a gyógyulást keresők. Nagyszámú intelligens közönség van jelenleg is a pompás fürdőben, amelynek hirneve messze földön ismeretes és erős vonzerővel bír a gyógyulást és kényelmet keresőkre. Kernáts János

fürdőbérlet fáradhatlanul buzgólkodik, hogy a fürdő hirnevét öregbítse. A jelenlegi fürdővendégek névsora a következő:

Dr. Kenéz Kálmán orvos Nagyvárad, Jakó Gyula kir. járásbíró és családja Derecske, Pajor Kálmán ítélőtáblai bíró és családja Nagyvárad, Göndöcs Lászlóné járásbíró özvegye, Göndöcs Irén Nagyvárad, Nagy Odón ezredes Nagyvárad, Ruttkai Vilmosné főmérnök neje és gyermekei Nagyvárad, Székács Elemérné jószágkormányzó neje Árpádhalom, Endrődy Alice Árpádhalom, Farkas Ferenc nagybirtokos és neje Debrecen, Szlaminszka Mária társalkodónője Debrecen, Fónagy Henriette és társalkodónőjük Nagyszalonta, Blayer Ignác kereskedő Sarkad, dr. Paczauer Mór orvos és neje Nagyvárad, Farkas István gyógyszerész és családja Nagyvárad, Eber Józsefné reáltanár neje Budapest, dr. Párdányi Emilné orvos neje és gyermeke Budapest, Ferenczy Ede műszaki tanácsos és családja Dész, Velsér Alajosné adóellenőr neje és gyermekei Vác, Szász József máv. felügyelő és családja Budapest, Teszary Ferenc p. ü. tiszt Abony, Áts Gusztáv mérnök és családja Kolozsvár, Klein Sándor ékszerész Szalonta, Reiner Sándor fakereskedő és családja Nagyvárad, özv. Zelenka Mária magánzó Erkeserű, dr. Sarkadi Mórné orvos neje Békés, Oppenheim Vilma Ujkécske, Kiss Simon máv. főellenőr és neje Budapest, ifj. Knauer Józsefné vállalkozó neje Kolozsvár, Kempf Ivánné vállalkozó neje Dész, Porjesz Sámuelné nagykereskedő neje Sz.-Somlyó, Jakab Lajosné és leánya Zilah, Rosenberg Károly kereskedő B.-Ujfalu, özv. Kabdebó Kálmánné földbirtokos Talpas, Deák Dezső földtulajdonos és neje Karcag, Reiszmann Antalné Nagyvárad, Rosenberg Izidorné Budapest, Zsurkucz Demeter g. k. lelkész és fia Bikács, Berger Mórné kereskedő neje Marosvásárhely, Berger Lenke és Mariska Marosvásárhely, Piacek Gusztávné, Horacek Nándorné Nagyszalonta, Freiberg Márton és fia B.-Csaba, Szigetközi János kereskedő és neje Belényes, Madár Ignác kereskedő és családja Püspök-ladány, Kristák Ferenc, Telkessy Lajos főgépész Gyanté, Ispánovits Mátyásné tanító neje és gyermekei Szabadka, Gálfi Sándorné magánzó Csanádos, Átyin Péterné és fia Nagyvárad, Porjesz L. Lajosné nagykereskedő neje és családja Zilah, özv. Csobánecz Antalné magánzó Nagyvárad, Kukla Istvánné gépész neje B.-Gyula, Arendánszky Józsefné és leánya Mária Nagyvárad, Berger Ábrahámné Nagyvárad, dr. Vata Sándor j. b. jegyző Hódmezővásárhely, Vörös Imre irodatiszt Hódmezővásárhely, Szöllősy Károly irodatiszt Hódmezővásárhely, Faragó Györgyné magánzó Debrecen, Kalocsa Istvánné gépész neje és családja B.-Gyula, Ölyüs András főbíró és neje Sarkad, Reisz Gyula és fia kereskedő Csaba, Reich Béláné és fia Szalonta, Tóth István nyug. tanító és unokája H.-Szovát, Pollitzer Jakab magánzó és neje Nagyvárad, Fried Jakab főrabbi és neje Tiszalök, Rosenberg Lázárné és családja B.-Ujfalu.

*** Körffy Ferenc temetése.** Az egész környék intelligenciájának nagy részvéte mellett csütörtökön ment végbe Pocsaj községben néhai Körffy Ferencnek, a diószegi Zichy uradalom főtisztjének temetése. A gyászszertartáson megjelent Zichy Ágoston nagybirtokos is, továbbá az uradalmi tisztok, Diószeg valamint a szomszédos községek intelligenciája, valamint Nagyváradról is többen. A gyászszertartást Kacsinszky Sándor esperes-plébános végezte, a szomszédos községek plébánosainak segítségével. A koporsót mintegy 25 szebbnél-szebb koszoru botította.

*** Garázda tizedes.** Tegnap reggel 4 óra után a Szent László-téren nagy botrányt idézett elő egy honvéd önkéntes tizedes, aki az egyik Szent László-téri bodegában ivott és nem volt megelégedve a neki kiszolgált pálinkával, amiért is a Szent László-téren szolgálta, tot teljesítő rendőrszemhez ment s azt kérte hogy győződjék meg arról, hogy a bodegában pálinka helyett denaturált szeszt szolgáltak ki neki. A rendőrszem azért, hogy az ittas önkéntest hazaküldhesse, eleget is tett a kérésnek, de a már említett Szent László téri bodegában az illető honvéd önkéntes tizedes nagy lármát csapott, a bodegatulajdonosát szembe

köpte és gyalázatos szavakkal illette. Miután az önkéntes a rendőr felszólítására nem akart eltávozni, a rendőr őt a bodegából kivette és a Szent László-terem az önkéntes a rendőrt erősen megrugta. Közben két másik rendőr is odaérkezett s miközben a folyton kiabáló önkéntest a rendőrségre előállították, a rendőrök egyikét az önkéntes pofon ütötte és pedig azért, mert a rendőr az oldalgyverét elvette. Nagy nehezen előállították az önkéntest a rendőrségre, hol az ügyeletes rendőrtisztviselő előtt nem mondotta meg a nevét, személyazonosságát csak a honvédlaktanyából kiküldött készütség igazolta. A készütség az ittas önkéntest a honvédlaktanyába kísérte.

* **Az osztálysorsjáték huzása.** Az osztálysorsjáték tegnapi huzásán a következő nagyobb nyeresmények lettek kihuzva:

30.000 koronát nyert: 68663.
15.000 koronát nyert: 25298.
10.000 koronát nyertek: 41197 65832.
5.000 koronát nyert: 20412
2.000 koronát nyertek: 23604 26745 43052.
1.000 koronát nyertek: 6038 15270.
500 koronát nyertek: 1857 10796 11253
15188 15228 22927 24767 30398 42707 42716
44115 53060 55092 59522 59811 61443 64715
66474 68861 69887 78578 88955 90848 93655
96518 96689 103556 105322 209861.

* **Intézetünk** kebelében alakult »Belvárosi takarékos és hitelszövetkezet« első évtársulatának betétei az osztalékkal együtt (üzlet részenként 2 kor. 10 fillér) folyó hó 14 től kezdve lesznek pénztárunknál kifizetve. Nagyvárad, 1909. július 13. *Belvárosi takarékpénztár r-t.*

* **Értesítjük** a Magyar Takarékos-Szövetkezet t. üzletreszéseit, hogy a III-ik évtársulat betétesei f. év július hó 1-én megkezdődtek és a kiállított könyvek az intézet helyiségében átvehetők. *Magyar Takarékos Szövetkezet igazgatósága.*

A Tiszántúl naptára.

Az új negyedév kezdetén ismét kopogtatunk a közönség, a keresztény magyar családok ajtaján.

A keresztény, független Magyarország lofogója alá hívjuk Biharmegye és Nagyvárad s a váradi egyházmegye közönségét. Erős keresztény közvéleményt erős keresztény sajtó nélkül képzelni sem lehet; hogy milyen erősek vagyunk, annak a sajtónak a fokmérője.

Magunkat erősítjük, ha sajtónkat támogatjuk.

A keresztény magyar állam megerősítéséért emelünk tehát szót, mikor kérjük a Tiszántúl támogatását, szóval és tettel. Inkább tettel, mint szóval; mert az ujság csak akkor életképes, ha előfizetői a legbuzgóbb munkatársai, terjesztői. Baráti, ismerős körökben ezer és ezer alkalom nyílik rá.

Mindazok az előfizetők, a kik az előfizetési díjakat pontosan beküldik, újévkor díj-talanul megkapják a

Tiszántúl naptárát.

Új előfizetőink is, a kik július 1-től előfizetnek és hátralékban nem maradnak, megkapják a díszesen kiállított naptárt.

Lapunk előfizetési árai az ujság homlokán olvashatók.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Péntek: Elvált asszony.

Szombat: Próbaházasság, Szirmai Imre vendégfelléptével.

Lili. Szirmai Imre első vendégjátékául Hewé örökszép operettjét választotta. Szerencssé választás, nemcsak a darab, hanem a szereplő miatt is. Piécharad hadnagy szerepe igen jól illik Szirmai egyéniségéhez: E játéka és éneke egyaránt megfelelt szerepének. Talán az arcjátékba és a mozdulatokba (II. felvonás) kellett volna még több természetesség. Lili szerepét *Diósi Nusi* játszotta az ő jókedvével, temperamentumosságával; a híres Lili-keringőt megújráztatta a közönség. *Krasznay* nem használta ki szerepe pompás kumikumát, Szarvasi akadozott. Egyáltalán láttunk már Váradon tegelemmeztebb operett előadást is. Kisebb szerepei voltak Dézsinek, Gózonnak, Siknek, Pogány Jankának. Közönség nyáriasan csekély számban.

ÁVIRATOK.

A forrongó balkán.

Monastir, július 15. A múlt hónap vége óta fölmerültek egyes jelenségek, amelyekből kitűnik, hogy ami az ifjútörököket aggodalommal tölti el és amit a bolgárok vádként hangoztatnak, a görög bandaüzelmek újból való megindulására lehet jogosultsággal következtetni. Görög bandák az utóbbi időben megtámadták. Derzani falut, ahol több házat felgyújtottak, Oszina mellett megöltek egy, megsebesítettek három és elragadtak négy bolgárt. Veluzina mellett pedig a hatóság lefoglalt mintegy 100 puskából álló szállítmányt, Kajalarban ugyanily szállítmányt koboztak el. — Mindezek kétségtelen bizonyíték a görög bandák készülődéseinek. Gyűjtések is indultak meg a bandák séljaira a görög titkos bizottság részéről és pedig a szegények számára való gyűjtés ürügze alatt. Majdnem naponként érkeznek jelentések görög bandák határsértéséről. E hírek persze a görögök ellen való nagy ellenségeskedésre való tekintettel nem teljesen megbízhatók, de egy részük mégis valószínűleg igaz. Elesszona és Szervidse vidékéről legutóbb érkezett jelentések a katonaság és az itteni görög bandák között előfordult többrendbeli összeütközésről adnak hírt.

Igazságszolgáltatás.

Elítélt jegyző.

Porumb Kornél biharillyei jegyző többet foglalkozott a kártyával és a mulatozással, mint a község ügyeivel, amelyre a különben tisztességes jövedelmet biztosító jegyzőség bevétele nem volt elegendő, ami nem teit a jegyzőség jövedelméből, büntetés után pótolta. Megdézsmálta a kezelésére bízott pénzeket, meghamisította az adókönyveket, szóval 1904.

évtől 1907. évig elkezdelt mintegy 4000 koronát.

Az adók kezelésénél elkövetett szabálytalanságok 1907-ben gyanút keltettek a kir. pénzügyigazgatóságnál s rovincsolás eszközülésére kiküldték Mikeszka Lajos pénzügyi segédtitkárt, aki csakhamar rájött a visszaélésekre. A minden irányban kiterjedő vizsgálat ugyanekkor 4000 korona elikkasztását tüntette fel, amelyet Porumb családja azonnal megtértett. Porumb Kornél jegyző öngyilkossági kísérletet követett el.

A fegyelmi választmány állásától elmozdította, a kir. törvényszéken pedig tegnap tartották meg a szerencsétlen ember ügyében a főtárgyalást.

Dr. *Medvigy* Gábor ügyvéd védbeszéde után a törvényszék 2 évi fegyházra ítélte, az egészen megtört embert, akinek időközben a neje is elhalt.

A védő felelősséget jelentett be.

A »hilózás«.

Ez a tolvajnyelven használt szó azt jelenti, mikor a csirkefogók nagyobb pénzzel fizetnek, vagy nagyobb összegű pénzt fölvaltának, a kezükbe visszaadott apró pénzből többet-kevesebbet az ujjaik közé rejtenek s természetesen az eldugott pénzt ismét követelik.

Sulyok Mihály és Jászai Pallár József csavargók, — akik közül az utóbbi állítólag Jászai Mari törvénytelen fia, — június 2-án Szaniszló utcán Kulcsár István hentes boltjában próbáltak szerencsét a hilózással.

Vásároltak egyetmást s egy tíz koronással fizettek. A visszaadott pénzt azonban keveselték s az áruk visszaadása mellett, a tíz koronást követelték vissza. Azonban a boltban levő hentessegédek emberükre letek, aki csakhamar átlátta, hogy csirkefogókkal van dolga s el akarta látni a bajukat magyarosan.

A két akasztófavirág azonban futásnak eredt, de csakhamar elfogták őket. Ami azonban nehezen ment, mert szembeszálltak a rendőrökkel s míg revolvert is fogtak a rendőrökre.

A vizsgálat során kétrendbeli bűncselekmény súlt ki rájuk s ezekért állottak tegnap a törvényszék előtt.

A főtárgyalást *Csulyok* Béla bíró vezette.

A két jómadár erősen tagadott mindent.

Védelmüket *Mendelényi* Béla üdvédeljölt látta el, aki először szerepelt a bíróság előtt mint védő. Tartalmas, érvekben gazdag beszédet mondott védenek érdekében, aminek meg is lett a sikere. A két sipist 1—1 havi fegyházra ítélte a törvényszék, amelyet a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vett.

A jelen voltak gratuláltak *Mendelényi* Béla-nak debujéhez, amely kiváló készütségét bizonyítja.

Dr. VUOSKICS GYULA.

Hirdetések

felvételnek
a kiadóhivatalban.

Apró hirdetések

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűből 8 fillér.
A legkisebb hirdetés 40 fillér.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban: Szilágyi
— Dezső-utca 5. sz. alatt. Telefon szám 263. —

Kepes Elek

orvosi kötszerész és kez-
tyűs, Nagyvárad, Sas-szál-
loda. (Passage.) Készítik
saját műhelyemben a leg-
komplikáltabb sérvekre ki-
tűnő sérvkötőket továbbá
haskötőket, gummi haris-
nyákat, egyenes tartókat,
betegápolási cikkeket és
minden e szakmába vágó
munkákat a legjutányosabb
árban, jótállás mellett. —
Szarvasbőr-lepedőket és
vánkókat, valamint min-
dennemű másféle szarvas-
bőr-munkákat is készítek a
legjobb kivitelben. Készítők
tisztítást és mindennemű
javítást is felvállalok. Nők
és férfiak részére külön
próba-terem.

Kalapok

a legjobb minőségben és
a legdivatosabb formákban
Reichard áruházában kap-
hatók.

Bártfai cukrász.

Fő-u, Gerlicsi-ház. május
1-től kitűnő fagyaltot és
jeges kávét készít naponta
változatosan. Ugyan olt
tisztán és tea vajból ké-
szült tészták és torták kap-
hatók darabonként 8 fillér.
Minden e szakba vágó
megrendelést a legjutányo-
sabbban fogad ok el.

Varrógép.

irógép, gramofon Kalenda
Jánnsnál Szt. László-tér
12. sz.

Kalap virágok

a legfinomabb kivitelben, valódi
francia rózsák a legszebb színek-
ben, valamint präparált pálmák,
disznóvények és menyasszonyi
koszorúk mélyen leszállított
árban kaphatók Kapucinus-
utca 5. sz. alatt. Régi virá-
gok festését és frissítését jutá-
nyos áron eszközli: **REICH**
:: **IRMA**, művirágkészítő. ::

EURÓPA

nagyszálloda

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Tulajdonos: Fülöp István.

Szigoruan szolid családi mulatóhely.
Nagyvárad legszebb — vadregényes
kertje a hegy tövében. Minden este
elsőrangú mozgófénykép előadás. *Ki-
szárólag saját szüretelésű borok.* Fris-
sen csapolt kőbányai sör. Estéknél
cigány zene. Kifogástalan magyar
:: konyha. Polgári árak. ::

Csak a hölgyeket érdekli,

hogy hosszú éveken külföldön vol-
tam és tanulmányutam befejezte után

Nagyváradon,
Arany János-utca 2. szám

alatt női ruhaszalont nyitottam.
Készítek modern princess-ruhákat,
angol kosztümöket, iziées toalet-
teket, stb. stb.

Kitűnő kifogástalan szabás.
Rendkívül olcsó árak.
:: Egyetlen kísérlet meggyőz mindenkit. ::

A hölgyközönség pártfogását kéri kiváló tisztelettel
Heller Jakab.

Uj üveges üzlet.

Van szerencsém a nagyérdemű kö-
zönség becses tudomására hozni, hogy
Nagyváradon Hant Frigyes cégnél 11
évi **prakszísom** után épület-
üvegezési és képkeretezési üzletemet
Olaszl, Szt. János-u. 2. Grám-házban

megnyitottam.

Fő törekvésem, hogy a n. é. közön-
séget tartós munkámmal és szolid ki-
szolgálással megnyerjem. — Épület
üvegezését és képkeretezését a legna-
gyobb pontossággal teljesítem, üveg
porcellán, konyha edényeket jutányos
árban szolgálok. A n. é. közönség
pártfogását kérve mély tisztelettel:

Dobó (Dluhopolszky) Alajos.

A Nagyvárad Hítelbank Részvény-
társaság

Üzlet helyiségét

1909. május hó 5-én a **Szent László-
tér** és **Zöldfa-utca** sarkán levő **Deutsch
K. I.-féle** ház emeleti helyiségébe he-
lyezte át.

Bejárat a **Zöldfa-utcai** részen.

Belépési felhívás

a 7-ik évtársulatba.

A Belvárosi Takarékpénztár kebelé-
ben alakult **Belvárosi Takaréék és
Hítelszövetkezet** minden év január és
július elsején egy-egy három évig tartó
új évtársulatot nyit. Mindenki tetszés
szerinti számban jegyezhet üzletrészeket
s minden üzletrész után hetenként 20
fillér fizetendő, melynek összege a három
év elteltével a felmerülő haszonnal
együtt fog az üzletrészeseknek vissza-
fizettetni.

A szövetkezet célja a takarékoságot
előmozdítani s a tagok hitelgényeit kielé-
gíteni. Szövetkezetünk tehát amellelt,
hogy a **takarékosság ügyét szolgálja**
tagjainak betétek négyötöd része erejéig
kölcsönt is nyújt.

Felvételidij üzletrészenként 10 fillér
s az első betét befizetésekor min-
denki megkapja a saját nevére kiállított
betéti könyvecskéjét.

Vidéki tagok a heti befizetéseiket be-
fizetési lapok útján teljesíthetik.

Szövetkezetünk igen tisztelt tagjait,
valamint mindazokat, kik szövetkezetünk
tagjai óhajtanak lenni felkérjük, hogy a
felvétel iránt intézeti helyiségünkben (Rá-
kóczi ut, Barts—Óvári palota) bármikor
jelentkezni sziveskedjenek.

A Belvárosi Takaréék és Hítelszövetkezet
Igazgatósága.

MAGYAR BANK

Részvénytái

GYVÁRADON Fekete-Sas palota

A L A P T Ő K E

1,000.000 korona

Elfogad betéteket,
Előleget ad értékpapírokra,
Elfogad letéteket őrzésre.
Leszámitol váltókat.

Törlesztéses (amortisatiós)
:jelzálogkölcsonöket:
engedélyez házakra és vidéki birtokokra.



«MAGYAR TAKARÉKSZÖVETKEZET»

NAGYVÁRAD.

Fekete Sas Palota, a «Magyar Bank» helyiségében.

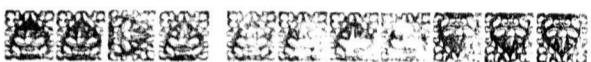
1909. július 1-én nyílik meg a harmadik évtársulat, mely három évig tart. A belépő tag hetenkint 20 fillért fizet be egy üzletrész után.

Az első és második évtársulatban 12.000 üzletrész van jegyezve.

A három év eltelte után a tag a befizetett tőkét és a ráeső nyereseményrészt készpénzben megkapja.

A szövetkezet tagjai kezessé nélkül kapnak kölcsönt.

Befizetett összegük negyötöd részét bármikor kivethetik.



FORMENTHOL

Kéz- és lábizzadás ellen

a legjobb szer

Hűsít!

Szagtaanit!



Ára 80 fillér.



Kapható az »ARANYSAS« gyógyszertárban
Nagyvárad, Szent László-tér.

A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozzuk, hogy a

Bihar Söröcsarnokunk

vezetésével megbiztuk POPOVITS SÁNDOR kót is jóindulatu támogatásban részesíteni és vendéglönket és sörkimérönket továbbra is szíves látogatásukkal szerencsétetni kegyeskedjenek

Kiváló tisztelettel

Krausz Béla és Társa

Üzletmegnyitás.

Alulírott a Bihar vendéglő és söröcsarnok vezetésével megbizott, van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a Bihar söröcsarnok és étterem vezetését átvettem. Legfőbb igyekezetem lesz a n. é. közönséget jó kiszolgálás által kielégíteni.

Tisztán kezelt gyári kimérésben világos N.-Várad sör és Szt. László gyógymaláta sör, továbbá hamisítatlan Nagyvárad és érmelléki borok, kitünő magyar konyha igen mérsékelt árak mellett a legjobb és legpontosabb kiszolgálás.

Kiváló tisztelettel

Popovits Sándor,

megbizott.

Kecskeméthy István

étterme, söröcsarnoka, kavéhaza, legszebb kerthelyisége NAGYVÁRAD, KERT-UTCA.

Naponta frissen csapolt sör, saját termésű
:: tisztán kezelt hegyi borok ::

Társas ebédek, vacsorák, vagy lakomák étlap szerint, vagy megállapított árak mellett elfogadtatnak. ::

Abonensek elfogadtatnak mérsékelt árak mellett ::

Egyben van szerencsém a vidéki utazó közönség szíves figyelmét felhívni, hogy vendég szobáimat ujonnan berendeztem és tisztántartására különös gondot fordítottam. Ugyisint a szállóhely olcsó ár mellett szíves rendelkezésre áll.

Hol szórakozunk esténkint? csak is a NEMZETI SZALLODA hűvös és kellemes kerthelyiségében, hol minden este mozgófénykép előadások tartatnak cigány zene mellett. Minden második nap teljesen új műsor.

Számos látogatást kér tisztelettel

KECSKEMÉTHY ISTVÁN

a Nemzeti Szálloda bérloje.

Tisztelettel hozom a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség becses tudomására, hogy

Nagyváradon, a Rákóczi-ut 3. sz. a.

Weinstock-féle óra, látszer és
:: fényképező cikkek üzletet ::

átvettem, melyben ezen áruk nagy választékát raktáron tartom és azokat jóállás mellett pontosan javítom. Főtörekvésem, hogy a mélyen tisztelt közönség bizalmát kiérdemeljem, miért is becses partfogást kérve vagyok mély tisztelettel

PETRI ÁRPÁD

órászmester, látszerész és műszerész.
«KODAK» gépek és filmek kizárólagos raktára Nagyvárad és Bihar-
:: megye részére. ::

Képes levelező-lapot

csak

Benkő

antiquariumában lehet igazán nagy választékban kapni
Nagyvárad, Rakóczi-ut.

Közgazdasági Bank Részv.-társ.
Nagyvárad, Teleky-utca 10 szám.

Telefon 742 sz. Postatakarékpénztár 20161 sz.

Betétek után tiszta

5%

kamatot fizet.

Legjobb üdülőhely a Püspök (Szent László) gyógyfürdő.

(Nagyvárad mellett)

A kontineas legdusabb természetes hévíz forrá a 26 C. fokú viz. Javalva: rheuma, csusz, köszvény, idegzsába, gyomor és alhasi bántalmak ellen. A legnagyobb kényelemmel berendezett nyári uszoda. Állandó uszómester. 300 hold természetes vadregényes park. A köönség rendelkezésére 127 modern kényelemmel berendezett vendégszoba. Kitünő magyar konyha s tisztán kezelt saját termésű hegyiborok. Zenedij és curtaxe nincs. Figyelmes, pontos kiszolgálás, úgy a szobákban, mint a fürdőben és éttermekben.

Számos látogatást kér tisztelettel:

KERNÁCS JÁNOS

fürdőbérloje.